

e-ISSN: 2630-631X

Article Type
Research ArticleSubject Area
Regional StudiesVol: 8 Issue: 61
Year: 2022 JULY
Pp: 1277-1290Arrival
20 June 2022
Published
31 July 2022
Article ID 63653Doi Number
<http://dx.doi.org/10.2922/8/smryj.63653>**How to Cite This Article**
Kutluay Tutar, F.; Tutar, N.F. & Küçükdurmuş, H. (2022). "İyi Tarım Uygulamaları İle Tarım Sektörünün Sürdürülebilirliği: Konya İli Örneği", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 8(61): 1277-1290

Social Mentality And Researcher Thinkers is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

İyi Tarım Uygulamaları İle Tarım Sektörünün Sürdürülebilirliği: Konya İli Örneği

The Sustainability Of The Agricultural Sector With Good Agricultural Practices: The Case Of Konya

Filiz Kutluay Tutar¹ Nur Funda Tutar² Hakan Küçükdurmuş³ ¹ Doç. Dr. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Niğde, Türkiye² Doktora Öğrencisi, Erciyes Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri ABD., Kayseri, Türkiye³ Y.Lisans Öğrencisi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi SBE, İktisat ABD, Niğde, Türkiye

ÖZET

Dünyada yaşanan küresel ısınma ile iklim değişikliklerinin etkisini tüm sektörlerde görmekteyiz. Sürdürülebilirliği sağlamak için, insanların besin ve gıda ihtiyaçlarının karşılanmasında en başta gelen sektör, tarım sektörüdür. Çalışmada, öncelikle dünyadaki ve Türkiye'deki göstergeler-belirleyici faktörler ile iyi tarım uygulamalarının faydaları ve uygulanan, uygulanmak istenilen politikaları incelemek ana eksenimiz olmuştur. Devamında İyi Tarım Uygulamaları (İTU) kapsamında; Konya ilindeki sürdürülebilir tarım, konvansiyonel tarım ve modern tarım uygulamaları irdelenerek, insan sağlığını önemseyerek gerçekleştirilen üretim örneklerine ve politikalara yer verilmiştir. Bu bağlamda, Konya'da tarımsal üretimdeki veriler kullanılarak sürdürülebilir tarım sektörünün önemine dikkat çekilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Tarım, İyi Tarım Uygulamaları, Konya, Türkiye

ABSTRACT

We see the effects of global warming and climate changes in all sectors in the world. In order to ensure sustainability, the foremost sector in providing the nutritional and food needs of people is the agriculture sector. In this study, our main axis has been to examine the indicators-determining factors in the world and in Turkey, the benefits of good agricultural practices and the policies applied and desired to be implemented. Subsequently, within the scope of Good Agricultural Practices (GAP); Sustainable agriculture, conventional agriculture and modern agriculture practices in the province of Konya are examined, and production examples and policies that care about human health are given. In this context, it is aimed to draw attention to the importance of the sustainable agriculture sector by using the data on agricultural production in Konya.

Keywords: Sustainable Agriculture, Good Agricultural Practices, Konya, Turkey

GİRİŞ

Tarım; insanlığın varoluşundan itibaren dünyadaki yaşam alanının içerisinde yer alan zorunlu ihtiyaçların karşılanması yönünden insanların ve dünyadaki yaşayan bütün canlıların besin ihtiyacını karşılamak için doğal kaynakların gıda üretiminde kullanılmasıdır. Çevreye duyarlı alanlarda sosyal-ekolojik sistemlerin güncel konularını anlamak çok karmaşıktır ve dikkatli ve kapsamlı araştırma gerektirir. "Sürdürülebilirlik yaklaşımı, hem sosyal hem de ekolojik perspektifleri gerektirdiği ve çağdaş uygulamaları geleceği yansıttığı için bu göreve oldukça uygundur. Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu (1987) "sürdürülebilir kalkınmayı "gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yeteneğinden ödün vermeden bugünün ihtiyaçlarını karşılamak için çevre ve kaynakların kullanılması" olarak tanımlamıştır. Bu yönden sürdürülebilirlik tarım yönünden baktığımızda bütün insanlığın geleceğidir. Sürdürülebilir tarımın amacına ulaşmak için üretimde kullanılan tarım ürünlerinin en verimli şekilde ve geleceğe yönelik yapılan tarımsal yatırımların çok yönlü, çok boyutlu araştırılması ve sorunsuz uygulanması son derece önemlidir. İyi Tarım Uygulamaları (İTU) entegre mücadelesi kapsamında organik tarım üretiminin sonucunda tüketilen ürünlerin kaliteli, insan sağlığını tehlikeye sokmayacak şekilde üretilen tarım ürünlerinin hijyeni ve insan sağlığını önemseyen verimli, kar marjı yüksek, marjinal faydası maksimum ve en az maliyetle üretilmesinin sağlanmasını amaçlamaktır. Bu çalışmada nitel veriler kapsamında dünyada ve Türkiye'deki İyi Tarım Uygulamaları ile tarım sektöründe Konya İli örneği verilerek üretilen tarım ürünlerinin sürdürülebilir tarımdaki verimlilikleri incelenmiştir.

TARIM SEKTÖRÜNDE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK KAVRAMI

Son dönemlerde rekabetin arttığı ve küreselleşmenin farklı bir boyut kazandığı görülmektedir. Buna ek olarak yaşanan ekonomik buhranlar bireyleri ve firmaları farklı alternatif kollara ayrılmasına neden olmuştur. Latince *Sustinere* anlamında kullanılan sürdürülebilirlik kavramı, ekonomi literatüründe önemli yere sahiptir. Sürdürülebilirlik kavramının kökeni eskilere dayansa da 21.yüzyılda adından bahsettiren bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Tutar, E., vd. 2020:834). Tarım insanoğlunun besin ihtiyacını karşılamada diğer

sektörler arasında ve yaşamlarını devam ettirmeleri için en başta gelen sektörlerden biridir. İnsanlık tarihinin başlangıcında ilk olarak avcılık, toplayıcılık ile hayatlarını sürdürdükleri dönemlerde de besin ve gıda ihtiyaçları hayatta kalmaları için en önemli etken olmuştur. Yerleşik hayata geçilmesi ile hemen hemen on bin yıl önce gerçekleşen ilk tarım devrimiyle tarımsal üretime geçiş yapılmıştır. Tarım Devrimi ile birlikte toplu yaşama alanları oba, köy, kasabalar, şehirler oluşturulmuştur. Yerleşik hayata geçildikten sonra insanoğlu doğadaki hayvan ve besin kaynakları üzerindeki etkinlikleri artmıştır. Üretilen gıda ürünlerinde, bitki yetiştirilmesinde ve hayvansal gıdaların tüketilmesinde uzmanlaşmaları çok uzun zaman almamıştır. Tarım Devrimi'nin gerçekleştiği ilk dönemlerde iklim koşullarının tarımsal faaliyetlere uygunluğu ve ekosistemin oldukça düzenli oluşu insanların ilkel yöntemler ile üretim yapmalarında kolaylıklar sağlamıştır. Yerleşik hayat sonrası doğal olarak üretilen tarım ürünlerinin insan sağlığına marjinal faydasının yüksek olduğu kaçınılmaz olmuştur.18.yy'da başlayan Sanayi Devrim'i ile tarım sektöründe kullanılan tarım aletleri, ekipmanların ve makineleşme sonucunda da üretimde kullanılan kimyasal katkı maddeleri ile tarım sektörü büyük bir zarar görmüştür. Tarımda kullanılan kimyasal maddelerin artması(gübre, ilaçlamalar, fosil yakıt kullanımı), bilinçsizce sulu tarım kullanımı, kullanılan tarım alanlarının yakılması, hayvan sağlığı ve çevresel bilincin tarım sektörünü olumsuz etkilemiştir. Dünya'da artan nüfus ve insan ihtiyaçlarının farklılaşması sonucunda talebi karşılamak amacıyla endüstriyel faaliyetler ile tarımda sürdürülebilirlik sağlanmak amaçlanmış olsa da insan sağlığı açısından son derece tehlikeli sonuçlar ortaya koymaya başlamıştır. Üretilen gıda ve besin maddeleri insanı merkezine alan ve kimyasal maddeler ile üretilen tarım ürünleri insan sağlığına zarar verecek şekilde üretildiği taktirde sürdürülebilir tarımdan söz etmek mümkün değildir. Bu bağlamda sürdürülebilir tarım faaliyetlerinin kapsamında entegre tarıma geçilmesi ve İyi Tarım Uygulamaları doğrultusunda organik tarım ile insan sağlığını önemseyen üretilen tarım ürünlerinin tarladan sofraya kadar bütün aşamalarında hijyenik, sağlıklı ve faydalı gıda besinlerin üretilmesi önem arz etmektedir.

Entegre Mücadelesi İle İyi Tarım Uygulamalarının Birleşmesi: Organik Tarım Üretimi

Entegre Mücadelesi; Entegre Zararlı Yönetimi(IPM) veya Entegre Zararlı Kontrollü(IPC) ve kısaca "Zararlıların Yönetim Sistemi" olarak ifade edilmektedir. Bu çerçevede, Entegre Mücadele, "kültür bitkilerindeki zararlı türlerin popülasyon dinamikleri ve çevre ile ilişkilerini dikkate alarak, uygun bir şekilde kullanarak, zararlıların popülasyon yoğunluklarını ekonomik zarar seviyesini altında tutan bir zararlı yönetim sistemi" olarak ifade edilmektedir (<https://www.tarimorman.gov.tr>). İncelediği kapsamlar dahinde;

Zararlı Organizma: Kültür bitkilerine zarar yapan böcekleri, akarları, nematodları, fungusları, bakterileri, fitoplazmaları, virüsleri, viroidleri, yabancı otları, kemirgenleri ve kuşları kapsamaktadır.

Ekonomik Zarar Seviyesi: Zararlı organizmaların ekonomik zarara neden olan en düşük popülasyon yoğunluğudur.

Ekonomik Zarar Eşiği: Zararlı organizma popülasyonunun çoğalarak, ekonomik zarar seviyesine ulaşmasına engel olmak için mücadeleye karar verildiği yoğunluktur.

Bu kapsamda Entegre Mücadele Projeleri'nin ana hedefleri ise;

- ✓ Bitkisel üretimin artırılması, kaliteli ve pestisit sorunu bulunmayan ürün elde edilmesi
- ✓ Doğal düşmanların korunması ve desteklenmesi
- ✓ Tarla, bahçe ve bağların periyodik olarak kontrol edilmesi
- ✓ Çiftçilerin kendi tarlası, bahçesi ve bağının uzmanı haline getirilmesi
- ✓ Pestisitlerin bulaşmasının önlenmesidir(<https://www.tarimorman.gov.tr>)

İyi tarım uygulamaları ile dünya da ve Türkiye'de entegre mücadelesinin kapsamını geliştirmeye, daha çok tarım üretimindeki entegre mücadelesi kapsamında yer alan ve insan sağlığına en az zararı verecek bitki, gıda ve tarımsal ürün yetiştiriciliği açısından incelenmesi üzerinde çalışmalara başlanılmıştır. İyi tarım uygulamalarının entegre mücadelesini kapsayıcılığı yetiştirilen tarım ürünlerinin bakanlıkça belirlenen uygunluk kriterleri doğrultusunda gerçekleştirilmektedir. Bu kriterler bakanlığın çıkarmış olduğu yönetmelik bağlamında ele alındığında;Kontrol ve sertifikasyon işlemleri Bakanlıkça veya Bakanlığın yetkilendirdiği kontrol ve sertifikasyon kuruluşlarınca yapılır. Bu kuruluşlar, TS EN 45011 veya eşdeğeri uluslararası standartlara göre kontrol sertifikasyon faaliyetinde bulunur. Kontrol işlemleri kontrolör, sertifikasyon işlemleri sertifikeler tarafından gerçekleştirilir.Üretilen tarımsal ürünler, kontrol edilerek sertifikalandırılır.İyi Tarım Uygulamaları; üretici, üretici örgütü veya müteşebbis ile Kontrol Sertifika Kuruluşları(KSK) arasında tarafların sorumlulukları hakları ve anlaşmazlıklarını düzenleyen sözleşme doğrultusunda yürütülür.Sertifikalı ürünün, yönetmeliğe uygunluğundan üretici, üretici örgütleri ve müteşebbisleri müteselsilen sorumludur (<https://www.tarimorman.gov.tr>).

İyi Tarım Uygulamaları ile Organik Tarımın Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Tarımın Kapsamındaki Hedefler ve Amaçları

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra tüm dünyada teknolojik gelişmelerin etkisiyle insan ihtiyaçlarının da teknolojiye dayalı üretimlerde artış olmuştur. Teknolojik gelişmelerin olumsuz etkileri özellikle tarımsal faaliyetlerde kullanılan ve üretiminde kullanılan zararlı katkı maddeleri gıda ve besinlerin insan sağlığını tehlikeye altına almaya başlamıştır. Tarım sektöründe talebin karşılanması ile bireylerin, firmaların, çiftçilerin, üreticilerin kar marjları artış göstermiş olsa da üretim faaliyetlerinde kullanılan zararlı katkı maddeleri insan sağlığını olumsuz etkilemiştir. Bu çerçevede insan sağlığını önemi anlayan ve tarımda sürdürülebilirlik ve insan sağlığı açısından Avrupa başta olmak üzere ve Türkiye'de de "Organik Tarım Üretimi" kavramı ortaya çıkmıştır. Organik Tarım; doğadaki dengeyi koruyan, toprak verimliliğinde sürekliliği sağlayan, hastalık ve zararlı maddeleri kontrol eden, doğadaki canlıların neslinin devamını ortaya koyan, doğal kaynakların ve enerjinin optimum kullanımı ile optimum verimliliği ortaya çıkaran sistem olarak ele alınmıştır. Sürdürülebilir tarım kapsamında üretilen ürünlerin daha sağlıklı, marjinal faydası yüksek ve organik tarım üretimi kapsayan tüketilen gıda ve besin maddelerinin tüketim aşamasına gelineye kadar durumunu "İyi Tarım Uygulamaları" ile tarım sektöründe sürdürülebilirliği analiz eden kavramı da kendini literatürlere yerleştirmiştir. İyi Tarım Uygulamaları denildiğinde; Üretim faaliyetlerinde kullanılan tohumun toprak ile buluşmasından başlayıp insan sağlığını önemseyerek toprakta kullanılan suyun, tohum için kullanılan katkı maddelerinin, tarım aletleri ve teknolojik aletlerindeki kullanımının en az zarar verecek şekilde nihai ürün olması aşamalarına kadar tüketicinin sağlık şartlarının bozulmaması için gereken özenin gösterilerek organik gıda ve besin ihtiyacının giderilmesindeki aşamalarından oluşmasıdır. İyi tarım uygulamalarının amacı insan sağlığına ve çevreye zarar vermeyecek üretimin yapılmasıdır.

Tablo 1: İyi Tarım Uygulamaları ile Organik Tarımın Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Tarımın Kapsamındaki Hedefler ve Amaçları

<p>İyi Tarım Uygulamaları ile Organik Tarımın Sürdürülebilirliği ve Sürdürülebilir Tarımın Kapsamındaki Hedefler ve Amaçları</p> <p>Tarımda kimyasal kullanımı kademeli olarak azaltılmalı ve hiç kimyasal kullanımının gerçekleştirilmediği bir sistem hedeflenmelidir, bu doğrultuda öncelikle iyi tarım, sonrasında organik tarım ve permakültür tarzı üretim modellerine geçiş amaçlanmalıdır.</p> <p>İnsanlar tükettikçe mutlu olacakları algısı değiştirilmeli bunun yerine tüketerek değil doğayla bütünleşerek mutlu olunacağı düşüncesi yaygınlaştırılmalıdır.</p> <p>Tarımda genetik müdahaleler konusunda hassas davranmalı, biyolojik çeşitliliği riske sokacak uygulamalardan kaçınılmalıdır.</p> <p>Hayvanlar ve bitkilerle sömürün değil, simbiyotizm temelinde ilişkiler kurulmalı ve yetiştiricilik bu zeminde gerçekleştirilmelidir.</p> <p>Çevre ve onun unsurlarıyla kurduğumuz ilişkiler etik sorgulamalara tabi tutulmalı ve erin ekolojinin eleştirileri doğrultusunda bir tarım ahlaki ortaya konulmalıdır.</p>

Kaynak: Tarafımızdan hazırlanmıştır.

Ulusal ve Uluslararası Alanda Sürdürülebilir Tarım ve İyi Tarım Uygulamalarının Kapsamı

Dünya'daki tarım ürünleri üretiminde küresel ısınmanın etkisini en aza indirmek için çalışmalar yapılmaktadır. Dünya Gıda Teşkilatı (FAO) İyi Tarım Uygulamaları (İTU)'nın prensipleri üzerine çalışmalar yapmaktadır. Avrupa Birliği ülkelerindeki büyük perakendeciler de bir araya gelerek Avrupa Perakendeciler Ürün Çalışma Grubunu (EUREP) oluşturulmuştur. Yaş meyve ve sebze iyi tarım uygulamalarının esasları ile ilgili 1999 yılında EUREPGAP (Avrupa Perakendeciler Ürün Çalışma Grubu İyi Tarım Uygulamaları) Protokolü'nü hazırlamışlardır. Böylece tarımda teknolojik yeniliklerle teknolojinin tarıma olumlu etkileri artırılmıştır. Teknolojik gelişmelerle tarım sektöründe de yeniliklerin artırıldığı üretilen ürünlerin kaliteli, organik, verimli bir tarımsal üretim kapsamında sürdürülebilir tarım ve gıda tüketiminin güvenliğinin de önemi artmıştır. Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ), tarım ürünleri ticaretinde "Hayvan ve Bitki Sağlığı" konusunda uluslararası standartlarını koruması amacıyla bu kapsamda gıda güvenliğine ilişkin düzenlemelerin yer aldığı bir anlaşma yapılmıştır. Tarım sektörünün ekosistemi koruması amacıyla "İyi Tarım Uygulamaları (İTU)" anlamına gelen GAP (Good Agricultural Practices)'tir. Sağlık ve Bitki Sağlığı Önlemleri Anlaşması (Sanitary and Phytosanitary Measures- SPS Agreement)'nin ilki gıdada Tehlike Analizi ve Kritik Kontrol Noktaları (HACCP- Hazard Analysis Critical Control Points) gibi çalışmalar da yapılmıştır (<https://www.tarnet.com.tr>). Ulusal ve uluslararası anlamda sürdürülebilir tarım ürünlerinin çiftçilerin üretimdeki faaliyetlerini ve doğal kaynak kullanımının korunmasını geliştirecek uygulamalar ve sistemlere dayandırılması ölçüt olarak değerlendirilmelidir. Üretimdeki etkin kaynak kullanımı ilkesi çerçevesinde sürdürülebilir tarımda; ekonomik, sosyal, çevresel ve uluslararası gelişmelerin kapsamlı bir şekilde ele alan örgütlü, istikrarlı, tarımsal sektörleri erişilebilirliği ve rekabet gücü yüksek olarak ele alınmalıdır. Tarımda arz güvencesinin sağlanması için uluslararası boyutta ele alınması gıda ve tarım alanlarındaki kullanılan tohumlama sistemleri ile ekim alanlarının verimlilik düzeylerinin yetiştirilen tarım ve besin ürünlerinin özenle seçilip sürdürülebilir tarım kapsamında üretim gerçekleştirilmelidir. Bu alanda en çok çalışma yapılan konular arasında küresel gıda

güvencesi ve güvenilirliği, sürdürülebilir tarımsal üretim, tarımsal ve kırsal kalkınma, tarımsal ürünlerin uluslararası ticareti, biyo-güvenlik, doğal kaynakların yönetimi, hayvan ve bitki genetik kaynaklarının korunması, gıda ve kayıp ve israfları yer almaktadır. Ülkemizde arz açığı olan ve bu açığın ithalat yoluyla karşılandığı ürünlerde üretimin artmasına yönelik çalışmalar ile rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir. Milli Tarım Projesi kapsamında Havza Bazlı Destekleme Modeli ile 941 havza bazında iklim, toprak, topografya, su kısıtı ve ekim nöbeti dikkate alınarak hangi ürünün hangi havzada, ne kadar üretileceği belirlenerek, tarımsal hasılayı artıracak planlı üretim amaçlanmaktadır. Mevcut proje ve proje kapsamındaki destekler, gıda ve yem güvencesinin sağlanmasına ve sorunların çözümlenmesine büyük ölçüde fayda sağlamaktadır. Tarımsal ve ekolojik kaynakları ile insan sağlığını koruyan, hayvan sağlığı ile organik tarım gibi iyi tarım çalışmalarını destekleyerek, üretimde verim ve kaliteyi artırmak için uygun yöntem ve teknolojilerin geliştirilmesi de planlanmaktadır. Tarımda risklerin yönetilebilirliğini sağlamak ve üretici zararlarını asgariye indirmek için tarım sigortası uygulamaları da son derece önemlidir. Modern bir risk yönetimi olan Tarım Sigortaları Havuzu(TARSİM) ile yaşanan risklere maruz kalan çiftçilerin ürünleri teminat altına alınarak, tarımda üretim sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Sürdürülebilir tarım sektörünün ulusal ve uluslararası alanda rekabetinin yüksek olması için uygun politikalar belirlenmiştir. Bakanlık politikalarının, faaliyetlerinin ve sunduğu hizmetlerin kamuoyuna ulaşımını kolaylaştırmak, toplumun bilgi ve bilinç düzeyini yükseltmek, çiftçilerin yeni teknolojileri öğrenmesi ve benimsemesini sağlayarak toplumun refah seviyesinin yükseltilmesine katkıda bulunmak amaçlanmaktadır.(TC. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2008:44) .

İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Dünya ve Türkiye'nin Göstergeleri

Tarımdaki üretim faaliyetlerinin kullanılmasından önce tarım alanlarında üretimde kullanılacak tohumların ve tohumlama sistemlerinin toprak özelliklerine göre çalışmalar yapıp bilinmesi gerekir. Dünya'da ve Türkiye'de İyi tarım uygulamaları tam olarak burada üreticilere ve çiftçilere yol gösterici, bilinçli üretim ve üretilen ürünlerin maksimum fayda düzeyinde, en az maliyet ile ekosistemdeki düzene en az zararı verecek şekilde çiftçilerce yetiştirilen tarım ürünleri hakkında daha bilgili ve tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini sağlamaktır. İyi tarım uygulamaları doğrultusunda insan sağlığını en az etkileyecek sebze, meyve, zorunlu ihtiyaçlarımızı için kullandığımız gıda maddelerinin üretiminin daha çok organik bir ürün olarak üretilmesi amaçları arasındadır. İyi tarım uygulamaları kapsamında insan yaşamı ve sağlığı ele alınıp üretilen gıda maddelerinde kullanılan ilaçlamalar, toprak içerisindeki katkı maddelerinin incelenmesinin organik tarıma yönelik üretimlerin ele alınarak sürdürülebilir tarım gerçekleştirilmesi doğrultusunda hijyeni yüksek, sağlıklı ürün üretimi sağlanmalıdır. Bu bağlamda da iyi tarım uygulamalarının sürdürülebilir tarım üzerindeki aşamalar halinde oluşumları verilmiştir. İyi tarım uygulamalarının aşamalar halinde oluşturulması;

- ✓ Üreticiler üretim kararını vermeden önce risk değerlendirmesi yapmalıdır,
- ✓ Risk değerlendirmesi; toprak tipi, erozyon, taban suyu seviyesi ve kalitesi, sürdürülebilir su kaynaklarının varlığı, arazinin ilk kullanımı, parazit ve diğer asalaklarla bulaşık olması ve bitişik alanlara etkisi göz önünde tutularak yapılmalıdır,
- ✓ Dönüşümlü üretim planlaması yapılarak; toprak sağlığının korunması, tarım ilaçlarına bağımlılığının azaltılması ve bitki sağlığının maksimum düzeyde sağlanabilmesi mümkün olmalıdır.
- ✓ İyi tarım uygulamaları küresel ısınmanın da etkisiyle ve küreselleşen dünya ekonomisinde insan sağlığını ön plana çıkaracak şekilde bütün üretim faaliyetinden tüketicilerin son kullanım noktasına kadar üretim aşamasından başlayıp en son aşama olan tedarik ve pazarlama aşamasına kadar üretilen ürünlerin sağlığa faydaları üzerinde değerlendirmesi yapılarak üretimin olumlu etkileri üzerinde çalışmalar yapılmalıdır. Aşağıdaki tablodaki göstergeler ve belirleyicileri doğrultusunda iyi tarım uygulamaları ile sürdürülebilir tarım sektöründeki önerileri ve çözüm noktalarına değinilmiştir.

Tablo :2 İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Dünya ve Türkiye'nin Göstergeleri

GÖSTERGELERİ	BELİRLEYİCİLERİ
Üreticinin uzun dönemdeki geliri	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Üreticilerin elde ettikleri net gelirin uzun dönemli olması ✓ Üreticilerin pazarlama güçlerinin artırılması ve dış ticaretin geliştirilmesi ✓ Kaynakları etkin kılan üretim verimliliğinin sağlanması
Doğal Kaynaklar	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Gıda kalitesi ve güvenliği ✓ Toprağın durumu ✓ Ürün çeşitliliği
Çevre	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Su kaynakları ✓ Kimyasal atıklar ✓ Sulardaki tuzluluk
Yönetimsel özellikleri	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Doğal kaynaklar üzerine tarımın etkisi ✓ Sürdürülebilir tarım uygulamalarının yerine getirilmesi için eğitim çalışmalarının yaygınlaştırılması

- ✓ Tarımda insan odaklı bir gelişmenin sağlanması ve işgücü eğitimi için çalışmaların geliştirilmesi

Kaynak: Sustainable Agriculture: Assessing Australia's Recent Performance (1998). A report to the Standing Committee on Agriculture and Resource Management of the National Collaborative Project on Indicators for Sustainable Agriculture

Sürdürülebilir Tarımdaki İyi Tarım Uygulamalarının Faydaları

Aşağıda tablo 3 de iyi tarım uygulamalarının üreticilere,tüketicilere,perakendecilere ve çevreye olan katkıları verilmiştir.

Tablo 3: İyi Tarımı Uygulamalarının Faydaları

İYİ TARIM UYGULAMALARININ FAYDALARI	
Üreticilere Olan faydaları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ülke içi ve ülke dışında tercih edilme sebebidir. ✓ Eşit rekabet şartlarında önde olmayı sağlar ✓ Perakendecilerle nitelikli anlaşma sağlar ✓ Kaliteli ürün yetiştiriciliğine olanak sağlar ✓ Üretim maliyetlerinde uzun vadede düşüş sağlarken kar oranlarında artış imkanı verir
Tüketicilere Olan Faydaları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çiftçilerin ve üreticilerin güvenliğini ve refahını sağlar ✓ Gıda güvenliği ve insan sağlığı ile ilgili riskleri azaltır ✓ Ürünün kaynağı hakkında yeterli bilgiyi sağlar (izlenebilirlik) ✓ Üründe kalite ve güvenilirliği sağlar ✓ Tüketicilerin besin ve gıda tüketimindeki güvenliği talepleri ile başarılı bir şekilde karşılanır.
Perakendecilere Olan Faydaları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Çiftçiler ile uygun anlaşma olanağı sağlar ✓ Kullanılan ürünün güvenliği perakendeciler tarafından yeterince bilgi verildiği takdirde tüketicinin endişesi ortadan kalkar ✓ Ürünlerin güvenli olması nedeniyle tüketimde talep artışı sağlanır ✓ Yasal olarak uygunluk gösteren ürünler ile ilgili yaptırımlar engellerin ortadan kalkmasına olanak sağlar
Çevreye Olan Faydaları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Biyolojik çeşitliliğin korunması ile Sürdürülebilir tarımda sorumluluk alan üreticiler bu sayede ekosistemdeki zararları azaltılmış olur ✓ Tarımın çevreye olan zararlı etkilerinin azaltılması ✓ Korumacı bir yönetim planının uygulanması

Kaynak: Sustainable Agriculture: Assessing Australia's Recent Performance (1998). A report to the Standing Committee on Agriculture and Resource Management of the National Collaborative Project on Indicators for Sustainable Agriculture

TÜRKİYE'DE İYİ TARIM UYGULAMALARININ GELİŞİMİ

Türkiye'de İyi Tarım Uygulamaları'nın ilk yansımaları, 1972'de Stockholm'de düzenlenen konferans ile gerçekleşmiştir (<https://kadimder.com.tr>). Bu gelişmeler 1973-1977 yılları arasında uygulanana üçüncü beş yıllık kalkınma planı ile kapsamı genişletilmiştir (Davran, 2007:44). Sanayinin gelişmeye başlaması ile ve köyden kentte göçlerin yoğunlaşması ve başta hava kirlenmesine neden olan ekolojik sorunların yanında, çevre sorunlarına neden olan ekosistemdeki bozulmaların özellikle üretilen tarım ürünlerin de ortaya çıkan sorunlara da değinilmiştir. Türkiye'de İyi Tarım Uygulamalarına ilişkin ilk yönetmeliğin çıkartılması 08.09.2004 tarih ve 25577 Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır. Yönetmeliğin 1. maddesine göre iyi tarım uygulamalarının amacı insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen, çevre dostu tarımsal bir üretimin benimsendiği, tarımda izlenebilirliği ve sürdürülebilirliğin sağlandığı, doğal kaynakların korunmasının ve gıda güvenliğinin amaçlandığı bir üretim modelinin gerçekleştirilmesidir (Anonim, 2004). Türkiye'de 2007 yılına gelindiğinde İyi Tarım Uygulamalarına yönelik çalışmaların başlaması ve 2010 yılı sonrasında da üretilen tarım ürünü çeşitliliği, çiftçilerin bilinçlendirilmesi tarımsal üretimde teşvik programlarının çeşitlendirilerek tarımda sürdürülebilirlik amaçlanmıştır.

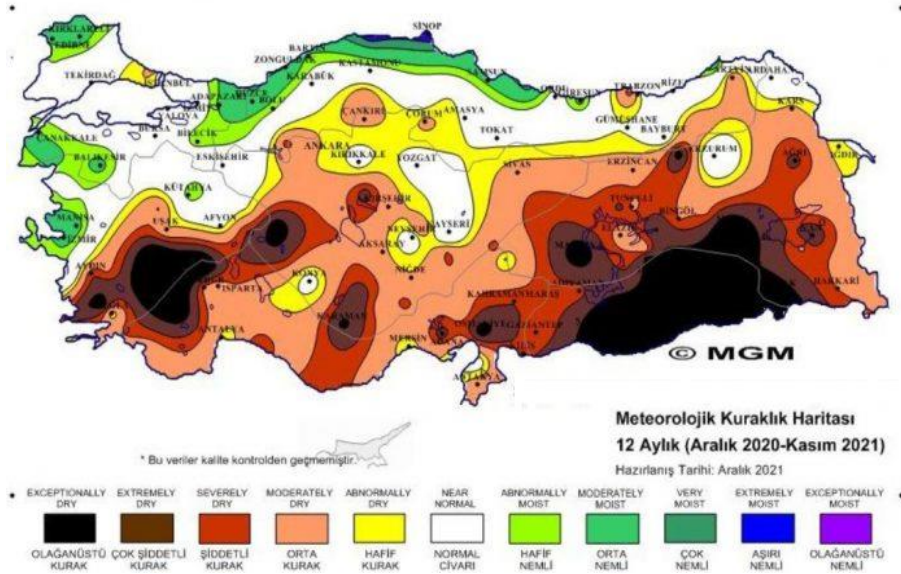
Tablo 4: Türkiye'de İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Çıkarılan Yönetmelik, Genelgeler ve Kararlar

Tarih ve Sayılı	İyi Tarım Uygulamalarına Yönelik Yönetmelik
08.09.2004 Tarih ve 25577 Sayılı	İyi Tarım Uygulamalarına Yönelik Yönetmelik
29.12.2010 Tarih ve 27800 Sayılı	İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliği
13.06.2011 Tarih ve 2011/006 Sayılı	Bitkisel Üretimde İyi Tarım Uygulamaları Kriterleri Genelgesi
11.07.2011 Tarih ve 2011/8 Sayılı	Su Ürünleri Yetiştiriciliğinde İyi Tarım Uygulamaları Kriterleri Genelgesi
25.05.2013 Tarih ve 28657 Sayılı	İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ / Meyve ve Sebze Üretimi
12.04.2014 Tarih ve 28970 Sayılı	İyi Tarım Uygulamaları ile Organik Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar

04.03.2015 tarihli ve 2937 Sayılı	İyi Tarım Uygulamaları Ve Organik Tarım Ürünleri Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar
21.04.2016 tarihli ve 5040 Sayılı	İyi Tarım Uygulamaları Ve Organik Tarım Ürünleri Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar
02.06.2017 tarihli ve 7625 sayılı	Tarım havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında desteklenen Tarım Ürünlerine İlişkin Karar
23.10.2019 tarihli ve 1691 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	Mazot ve Gübre Desteği, Toprak Analizi Desteği, Katı Organik-Organomineral Gübre Desteği, Organik Tarım Desteği, İyi Tarım Uygulamaları Desteği, Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeline Göre Fark Ödemesi Desteği
25.11. 2020 Tarihli Ve 2020/31 Nolu Tebliğ	Bitkisel Üretime Destekleme Yapılmasına Dair Tebliğ
11.11.2021 tarihli 31656 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı	2021 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler Ve 2022 Yılında Uygulanacak İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Gübre Ve Sertifikalı Tohum Kullanım Desteklerine İlişkin Karar

Tablo tarafımızdan hazırlanmıştır. Kaynak: (<https://www.mevzuat.gov.tr>)

Sürdürülebilir Tarımda Türkiye'nin Coğrafi Konumu ve Tarımsal Havzalar

Şekil 1: Sürdürülebilir Tarımda Türkiye'nin meteorolojik kuraklık haritası
Kaynak: (<https://www.tarimdunyasi.net>)

Türkiye hem Asya'yı ve hem de Avrupa'yı birbirine bağlayacak coğrafi konumda olması ve aynı zaman da dört iklimin de yaşanması sonucunda tarımsal üretim alanlarında ürün çeşitliliği de artmaktadır. Tarım sektöründeki zorunlu tüketimde kullanılan hammaddelerin üretiminin de gıda tüketiminde son derece etkilidir. Türkiye yeryüzü yapısı, toprak verimliliği ve iklim şartları da bağlamında Şekil 1'de gösterildiği gibi bölgeleri düzeyinde yetiştirilen tarım ürünlerinin de verimliliği son derece yüksektir. Türkiye'nin coğrafi konumunun özellikle tüketilen gıda maddelerinin çeşitliliğindeki farklılıklarını bölgelerinin üretim bazında bakıldığında; aşağıdaki haritada şekil 2 'de bölgesel olarak yetişen tarım ürünleri gösterilmiştir.

Şekil 2: Türkiye'de Bölgelere Göre Yetiştirilen Tarım Ürünleri
Kaynak: (<https://ziraatyapma.blogspot.com>)

Türkiye'nin Sürdürülebilir Tarımdaki Yenilikleri

Tarımsal alanda son on yılda üretime kazandırılan sertifikalı yem bitkileri ve baklagillerin tohum üretiminin artırılması için nadasa bırakılan tarım arazilerinin verimliliğinin yükseltilmesinde bilinçli üretiminde etkisi görülmüştür. İklim değişikliğinin, toprak ve su kirlenmelerine etkisi yüksek olduğu görüldüğünde tarım

üretiminde iyi tarım uygulamalarının da sürdürülebilir tarıma yönelik daha da olumlu katkı sağlanacağı belirlenmektedir. Sürdürülebilir tarımda kişilerin bilinçlendirilmesi için ;

1. 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun'un değiştirilmesi,
2. 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası sonrasında kırsalda yaşayan sorunların çözümüne yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması,
3. Tarım sanayi entegrasyonunun geliştirilmesi,
4. Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile veri tabanlarının entegrasyonu hususunda protokollerin yapılması, tarımsal üretimin doğru ve etkin bir şekilde planlanabilmesi için tarımsal verilerin aktif ve verimli bir şekilde toplanmasının sağlanması,
5. Köyden kente göçü yönetebilmek amacı ile kırsal alanda verilen sos-ekonomik desteklerin artırılması, kırsal çalışan kadınlara pozitif ayrımcılık uygulanarak, sosyal güvencelerinin sağlanması için ilgili kuruluşla protokollerin yapılması,
6. Araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılması konusunda yürütülen çalışmaların etkinleştirilmesi tıbbi aromatik bitkilerin marjinal (su , gübre gereksinimi duymayan) alanlarda üretilmesi,
7. Tarımsal üretimde kullanılan enerji maliyetlerinin düşürülmesi, yenilenebilir enerjinin tarımsal destekler içindeki oranının artırılması,
8. Hastalıktan arı bölgelerin ülke geneline yaygınlaştırılması,
9. Tarım ürünleri dış ticaretinde yeni pazar olanaklarının araştırılması,
10. Tarımsal işletme danışmanlığı yapacak olan personele bulunduğu bölgedeki faaliyetler doğrultusunda oryantasyon eğitimi verilmesi, kamuoyu nezdindeki gıda ve tarımla ilgili bilgi kirliliğinin önlenmesi, fikirleri öne çıkan bulgular olarak tespit edilmiştir(TC. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018: 27).

İyi Tarıma Geçilmesi ile Kırsal Alanlarda Sürdürülebilirliğin Amaçlanması

Kırsal kesimde yaşayan insanların daha gelir getirici ve tarımdaki sağlık şartlarının iyileştirilmesi yönünden iyi tarım uygulamalarındaki sürdürülebilirliğin sağlanması için çiftçilerin yerel kaynak kullanımında eğitim verilerek bilinçlendirilmektedir. Kırsal alanlarda yaşayan kadın, genç ve gelecek nesillerin kent ve kırsal kesim arasındaki yaşam düzeyleri arasındaki farklılıkların en aza indirilmesi yönünden ulusal ve uluslararası kalkınma programları uygulanmaktadır. Tarımdaki kayıt dışı istihdamı azaltmak için kırsal bölgelerde turizm , el sanatları, spor faaliyetleri ile de yeni iş sahaları oluşturularak kırsal alanda yaşayan genç bireylerinde yeni istihdam alanları oluşturulmaya çalışılmaktadır. Kent ve kırsal kesimde yaşayan bireyler arasındaki fırsat eşitliğinin sağlanması ile de sürdürülebilir tarımın daha da bilinçli ve devamlılığı sağlanacaktır. Tarımsal üretimin gözbebeği, besin ihtiyacımızın üretilmesinin ilk basamağı kırsal alanda yaşayan üretici kesim olan çiftçilerin yaşam faaliyetlerinin daha elverişli ve refah seviyelerinin sosyo-ekonomik açıdan daha yaşanabilir ve gelir seviyesini yükseltmek amaçlanmaktadır. Sürdürülebilir tarımın ise tarımsal üretimde kalite ve verimliliği artırmaya yönelik araştırma-geliştirme çalışmalarından geçmektedir. Türkiye’de iyi tarım uygulamaları desteği, ilk defa 29 Aralık 2010 tarih ve 27800 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “İyi Tarım Uygulamaları Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ”le başlamıştır. Tebliğin 5’inci maddesinde ödeme yapılacak çiftçilerde aranan şartlar; “bireysel veya grup halinde meyve sebze üretiminde veya örtü altında iyi tarım uygulamaları yapan, yetkilendirilmiş kuruluşlarca düzenlenmiş iyi tarım uygulamaları sertifikasına sahip olan, çiftçi kayıt sistemine kayıtlı olan, örtü altında iyi tarım uygulamaları yapan çiftçilerden örtü altı kayıt sistemine kayıtlı olan ve iyi tarım uygulamalarıyla ilgili belirtilen usul ve esaslara göre başvuru yapan” şeklinde belirlenmiştir. Buna göre 2010’da iyi tarım uygulamaları desteği olarak, meyve ve sebze üretimi için dekara 20 TL ve örtü altı üretimi için dekara 80 TL ödeme yapılmıştır(Anonim, 2010).2021 yılında ise aşağıdaki tablo kapsamında iyi tarım uygulamalarına yönelik üretim desteklemeleri verilmeye başlanmıştır.

Tablo 5: İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında Destekleme Verilen Tarım Ürünleri (2021)

İYİ TARIM UYGULAMALARININ DESTEĞİ/2021 YILI		TL/da	
1.KATEGORİ ÜRÜNLER			
Acur, Bakla, Balkabağı, Bamya, Barbunya Fasulye, Biber, Brokoli, Çilek, Dereotu, Domates, Enginar, Fasulye, Havuç, Hıyar, Ispanak, Kabak, Karnabahar, Kereviz, Kuşkonmaz, Lahana, Marul, Maydanoz, Muz, Nane, Patlıcan, Pırasa, Roka, Tere, Turp	Örtüaltı Üretim	Bireysel Sertifikasyon	150,00
		Grup Sertifikasyon	75,00

	Bireysel Sertifikasyon	50,00
	Açıkta Üretim	Grup Sertifikasyon
		25,00
2. KATEGORİ ÜRÜNLER		
Adaçayı, Altıntop, Anason, Antepfıstığı, Armut, Avakado, Ayva, Badem, Biberiye, Böğürtlen, Ceviz, Çemen (buy), Çörekotu, Elma, Erik, Fesleğen(reyhan), Fındık, Gül, Gojiberry(kurt üzümü), Hünnap, İncir, Karabuğday, Kuşburnu, Lavanta, Limon, Mandalina, Melissa, Nar, Nektarin, Patates (tohumluk hariç), Portakal, Rezene, Sarımsak, Şeftali, Soğan, Trabzon Hurması, Üzüm, Vişne, Yenidünya, Zeytin	Bireysel Sertifikasyon	40,00
	Grup Sertifikasyon	20,00
3. KATEGORİ ÜRÜNLER	Bireyse/Grup Sertifikasyon	10,00
Çeltik		

Kaynak: (<https://www.resmigazete.gov.tr>)

Türkiye'de İyi Tarım Uygulamaları ile Sürdürülebilir Tarımın Araştırma ve Geliştirme Çalışmaları

Her geçen gün çok daha fazla nüfusu beslemek zorunda olan tarımın, stratejik bir sektör olduğu gerçeği, gün geçtikçe daha fazla anlaşılmaktadır. Tarımsal kaynakları korumak, iyileştirmek, devamlılığını sağlamak, üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yöntem ve teknolojiler geliştirmek, yaygınlaştırmak, tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvencesini sağlamak hedeflenmektedir. İç ve dış pazarın talep ettiği yeni tür ve çeşitler ile modern teknolojiler sektöre kazandırılacak ve kitle yayım araçlarının desteği ile yaygınlaştırılmıştır. Böylece üretim, verim ve kalite artırılacak, ürün çeşitliliğine katkı sağlanmıştır. Ürün çeşitliliği yaratılarak, pazara arz süresinin uzatılmasına, yüksek verimli ve kaliteli, sofralık ve teknolojik değerlendirmeye uygun, biyotik ve abiyotik streslere dayanıklı/tolerant yeni çeşitlerin ıslahına, sık dikime uygun bodur ve yarı-bodur anaç ıslahına, çevreye-dost yoğun bahçecilik tekniklerinin geliştirilmesine, hasat ve hasat sonrası ürün ve kalite kayıplarının azaltılması için yeni yöntemler geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Araştırma enstitülerimiz kendi görev alanında ulusal ve uluslararası anlamda yapılacak işbirlikleri ile fon kaynakları çeşitlendirilerek uzmanlaşmış bir kurum olmak üzere güçlendirilecektir. Ayrıca enstitülerimizin ilgili kamu ve özel sektör kurumları ile çalışabilecek düzeye ulaştırılması hedeflenmekte olup, bu amaçla tüm enstitülerimizde Özel Sektör Araştırma Ofisleri açılmıştır (TC. Tarım ve Orman Bakanlığı, 2018: 27).

SÜRDÜRÜLEBİLİR TARIM AÇISINDAN KONYA İLİNİN ANALİZİ

Konya ili, 780.043 km² olan Türkiye yüzölçümünün %5,24'lik kısmına karşılık gelen (göller dâhil) 40.838 km² yüzölçümü ile ülkenin en geniş arazi varlığına sahip ili olup; 1.858.692 hektar alanda tarım yapılmaktadır. Toplam 2.277.017 olan nüfusunun tamamı, Büyükşehir Yasası ile şehir merkezine dâhil edilmiştir. Yıllık nüfus artış hızı % 12, kilometrekare başına düşen kişi sayısı ise 56'dır. Konya ili, 1 Büyük Şehir Belediyesi, 31 ilçe ve 1176 mahallede, Çiftçi Kayıt ve Türkvat Sistemine kayıtlı toplam 133.629 çiftçisi ile fiilen tarım sektöründe faaliyet göstermektedir. Deniz seviyesinden yüksekliği, yerleşim birimlerinin konumlarına göre 570-1700 m arasında değişmektedir. Alansal genişlik ve deniz seviyesinden yükseklikteki farklılıklar, ilin ekolojik yapısında farklı özelliklerin oluşumuna neden olmuştur. Yıllık yağış miktarı bölgeden bölgeye 300-760 mm arasında değişmektedir. Topografik açıdan; doğu, kuzey ve batı bölgelerinde oldukça düz ve büyük ovalar yer alırken güney bölgesinde oldukça engebeli araziler bulunmaktadır. İlin doğu ve kuzeyinde yer alan ve ünlü "Konya Ovası" diye adlandırılan geniş alanlarda yağışın 400 mm'nin altında, hatta bazı lokal bölgelerde 300 mm'nin altında seyretmesi kuru ziraat sistemini mecbur kılmıştır. Diğer bir ifadeyle "hububat-nadas" münavebesi bu alanların en yaygın tarım sistemidir. Kuru tarım yapan çiftçiler yağışın yetersiz olduğu yıllarda büyük sıkıntılara düşmüşlerdir. Bu sıkıntıları aşmak için ikinci bir tarım kolu olan koyunculukla meşgul olma mecburiyeti hasıl olmuştur. Şüphesiz ki koyunculüğün tercihinde bazı gerçeklerden hareket etmişlerdir. Şöyle ki; yağış yetersizliği meralardaki ot gelişimini olumsuz etkilemiş, büyükbaş hayvanların yararlanacağı otların azalması nedeniyle, meraya dayalı büyükbaş hayvan yetiştiriciliği yerine kalitesi düşük bitkileri değerlendirme kabiliyeti yüksek olan koyunculuk ön plana çıkmıştır. Tabiatın bu gerçekleri kıraç alanlarda zirai üretimde hububat-nadas münavebe sisteminin, hayvancılıkta ise koyunculüğün ön plana çıkmasına sebep olmuştur. Özellikle son yıllarda devlet yatırımı ve çiftçilerimizin kişisel ve ortak girişimleri sonucu ilimizde sulamaya açılan alanlarda önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Konya ilinde 609.299 ha (DSİ 4. ve 18. Bölge Müdürlükleri verilerine göre) alanda sulu tarım yapılmaktadır. Yeni alanların sulamaya açılmasıyla gelişen meyveli ve meyvesiz ağaç yetiştiriciliği ovanın bozkır görünümünü her geçen gün değiştirmektedir (<https://konya.tarimorman.gov.tr>). İldeki üreticilerin; elverişli üretim alanları, toprak yapısı, en az maliyet ve

ülke ekonomisine katkı sağlaması bağlamında 2021 yılında arazi varlığı ve tarımsal alan kullanımı aşağıdaki tablo 6 'da gösterilmiştir.

Tablo 6: Konya İlinin Arazi Varlığı ve Tarımsal Alan Arazi Varlığı(ha)

	Yüz Ölçümü	Tarım Alanı	Orman	Çayır Mera	Diğer
KONYA	4.083.800	1.858.692	634.129	834.219	756.760
TÜRKİYE	78.004.300	23.445.680	22.933.000	14.616.687	17.008.933
KONYA/TÜRKİYE	5,24%	7,93%	2,77%	5,71%	4,45%

	Tarım alanı	Tarla Bitkileri	Nadas	Sebze	Meyve	Süs Bitkileri
KONYA	1.858.692	1.470.460	311.886	32.879	43.387	80
TÜRKİYE	23.445.680	16.031.028	3.059.162	755.335	3.594.692	5.464
KONYA/TÜRKİYE	7,93%	9,17%	10,20%	4,35%	1,21%	1,46%

Kaynak: Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü Enformasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.

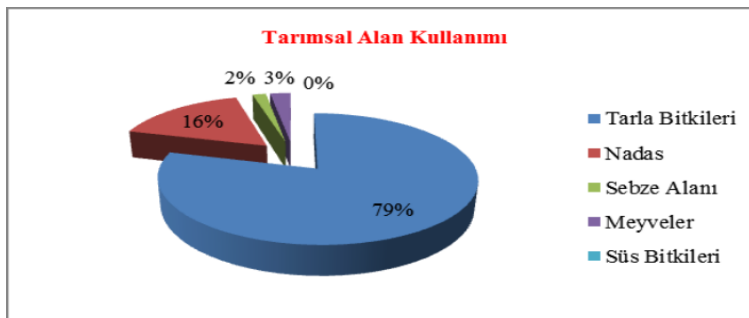
Aşağıda şekil 3 de Konya ilinin tarımsal deseni verilmiştir.

Şekil 3. Konyanın Tarımsal Deseni

Kaynak: <https://konya.tarimorman.gov.tr>

Aşağıda Şekil 4 te tarımsal alan kullanımına bakıldığında yüzde 16 lık bir oranın nadasa bırakıldığı görülmektedir.

Şekil 4: Konya İli Tarımsal Alan Kullanımı

Kaynak: Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü Enformasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.

4.1. Sürdürülebilir Tarım Kapsamında Konya İlindeki İyi Tarım Uygulamaları

Konya ilindeki 581 üretici 164 bin dekar alanda İyi Tarım Uygulamaları faaliyetleri ile 2020 yılında üretim gerçekleştirilmiştir. 25 Kasım 2020 tarihinde yayınlanan Bitkisel Üretime Destekleme Yapılmasına Dair 2020/31 nolu tebliğ ile de 2020 yılında İTU kapsamında üretim yapan üreticilerin destekleme müracaatları tamamlanmıştır. Bu müracaatlar doğrultusunda şartları sağlayan 508 üreticisine 129.218, 381 dekar alan için 5.695.924,01 TL tutarındaki ödemeleri ise Ağustos ayında yapılmıştır. 2021 üretim yılında ise İyi Tarım Uygulamaları yapmak için sertifikasyon kuruluşlarına müracaat eden üreticilerin sözleşme bilgileri, kontrol planları ve raporlarının Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'ne bildirimleri yıl içerisinde ulaşmakta olup, İlçe Müdürlüklere gerekli bilgilendirmeler yapılarak kontrol ve denetimleri yapılmış olup, Ocak 2022 ayı içerisinde ilgili KSK' ların yıl sonu sertifika bildirimlerinin tamamlanmasına müteakip üretici sayısı ve ekiliş alanları miktarları kesinlik kazanacaktır. 2021 üretim yılı için Destekleme müracaatları ise Bitkisel Üretime Destekleme Yapılmasına Dair 2021/ 40 nolu tebliğ doğrultusunda 25.03.2022 tarihine kadar alınacak olup, Konya İlimizde 2021 üretim yılında 544 üretici ile 433 Bin dekar alanda 1 Milyon Ton ürün İyi Tarım Uygulamaları ile üretilmiştir. Bu üreticilerimizden gerekli şartları taşıyan üreticilerimize yaklaşık 5 Milyon 900 bin TL destekleme ödemesi Temmuz 2022 ayı içerisinde ödemesinin yapılacağı öngörülmektedir (<https://konya.tarimorman.gov.tr>).

Tablo 7: Konya İlinin İlçelerinde Yetiştirilen Tarım Ürünleri (2020-2021)

HAVZA ADI	Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli Kapsamında Konya İlçeleri Desteklenen Ürünler
Konya -Ahırılı	Arpa, Buğday, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri
Konya-Akören	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya-Akşehir	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya-Altınekin	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya-Beyşehir	Arpa, Aspir, Ayçiçeği(Yağlık), Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Patates
Konya-Bozkır	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Yem Bitkileri, Patates
Konya-Cihanbeyli	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya-Çeltik	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates, Soğan(Kuru)
Konya-Çumra	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya-Derbent	Arpa, Buğday, Ayçiçeği(Yağlık), Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya-Derebucak	Arpa, Aspir, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri
Konya-Doğanhisar	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya- Emirgazi	Arpa, Buğday, Ayçiçeği(Yağlık), Çavdar, Mısır(Dane), Nohut, Triticale, Yem Bitkileri
Konya-Ereğli	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates, Soğan(Kuru)
Konya-Güneysınır	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf
Konya-Hadim	Arpa, Buğday, Kuru Fasulye, Nohut, Yem Bitkileri
Konya-Halkapınar	Arpa, Buğday, Çavdar, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri
Konya-Hüyük	Arpa, Buğday, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya-İlgın	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya-Kadınhanı	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya- Karapınar	Arpa, Buğday, Çavdar, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya- Karatay	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Patates
Konya- Kulu	Arpa, Aspir, Buğday, Çavdar, Kanola, Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf
Konya-Meram	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya- Sarayönü	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Mercimek, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya-Selçuklu	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates
Konya-Seydişehir	Arpa, Buğday, Mısır(Dane), Kuru Fasulye, Nohut, Triticale, Ayçiçeği, Yem Bitkileri, Patates
Konya-Taşkent	Arpa, Buğday, Çavdar, Nohut, Triticale, Yem Bitkileri
Konya-Tuzlukçu	Arpa, Aspir, Buğday, Çavdar, Mısır(Dane), Soya, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates

Konya-Yalnhüyük	Arpa, Buğday, Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Tritikale, Yem Bitkileri
Konya-Yunak	Arpa, Aspir, Buğday, Mısır(Dane) Kanola, Kuru Fasulye, Nohut, Ayçiçeği(Yağlık), Yem Bitkileri, Yulaf, Patates

Kaynak: Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü Enformasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 8: Konya İli 2019 yılı ve 2020 yılındaki ekilen alanları (da) içinde üretilen tarım ürünlerinin (ton) verimliliğindeki (kg/da) karşılaştırmalı % değişim gösterilmiştir.

Ürün adı	2019			2020			Üretimdeki değişim %
	Ekilen alan (da)	Üretim (Ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (da)	Üretim (Ton)	Verim (kg/da)	
Acıbakla	1.775	191	108	1.884	207	110	8
Arpa (Biralık)	369.251	140.169	382	699.389	239.086	342	71
Arpa (Diğer)	3.053.198	1.006.617	330	3.154.438	1.027.276	236	2
Arpa (Yeşil ot)				100	105	1.050	
Aspir	17.611	2425	138	13.648	1.812	133	-25
Ayçiçeği (Yağlık)	721.495	298.674	416	668.054	278.546	417	-7
Ayçiçeği (Çerezlik)	34.881	9.879	283	40.701	11.572	284	17
Bezelye	950	378	398	1.250	425	340	12
Bezelye (Yeşil ot)	13.149	20.510	1.560	12.614	20.135	1.596	-2
Buğday (Diğer)	4.111.761	1.271.728	309	4.234.024	1.301.497	307	2
Buğday (Durum)	2.103.603	614.403	292	1.968.582	619.203	315	1
Buğday (Yeşil ot)	400	220	550	200	240	1200	9
Burçak (Dane)	100	10	100	60	4	67	-60
Burçak (Yeşil ot)	1.565	803	513	1.029	1.240	1.205	55
Buy (Çemen otu)	288	35	122	690	92	133	163
Çavdar	117.089	34.429	294	81.143	24.853	306	-28
Çavdar (Yeşil ot)	3.230	1.922	595	3.100	7.750	2.500	303
Darı				45	29	644	
Fasulye (Kuru)	148.331	49.664	335	185.900	62.408	336	26
Fiğ(Adi) (Dane)	8.476	1.085	128	7.462	822	110	-24
Fiğ(Macar) (Dane)	4.336	365	84	8.286	812	98	122
Fiğ(Diğer) (Dane)	100	15	150	100	3	30	-80
Fiğ(Adi) (Yeşil ot)	41.858	64.450	1.540	34.738	60.872	1.752	-6
Fiğ(Diğer)(Yeşilot)	3.768	2.343	622	1.080	1.392	1.289	-41
Fiğ(Macar)	106.938	204.987	1.917	126.591	222.809	1.760	9
Haşhaş (KapSul)	103.492	5.626	71	70.717	4.681	76	-17
Hayvan Pancarı	413	2.495	6.041	902	6.063	6.722	143
İtalyan Çimi	11.059	20.496	1.853	3.091	13.054	4.223	-36
Kolza (Kanola)	94.130	36.721	390	36.417	16.607	456	-55
Korunga (Tohum)	2.000	110	55	4.500	247	55	125
Korunga (Yeşil ot)	12.767	16.655	1.305	13.850	19.198	1.386	15
Kuşyemi	11.335	2.107	186	32.033	9.955	311	372
Lavanta	187	10	60	449	58	129	480
Mercimek(Kırmızı)	65.457	6.832	105	40.96	6.120	153	-10
Mercimek (Yeşil)	104.824	10.910	104	93.611	9.764	104	-11
Mısır (Dane)	1.245.353	1.345.064	1.080	1.033.998	1.070.626	1.035	-20
Mısır (Silajlık)	381.767	2.339.653	6.128	417.091	2.570.984	6.164	10
Nohut	336.196	46.858	139	366.721	50.112	137	7
Patates (Diğer)	143.540	599.699	4.178	151.807	638.171	4.204	6
Sorgum (Yeşil ot)	350	1.338	3.823	839	1.617	4.157	21
Soya	138	51	370	290	92	317	80
Susam	5.200	220	42	7.579	327	43	49
Şekerpancarı	880.969	5.647.249	6.410	914.750	7.228.473	7.911	28
Tritikale (Yeşil ot)	1.062	172	162	2.510	4.437	1.768	2480
Tritikale (Dane)	26.224	9.047	345	24.392	8.853	363	-2
Yem Şalgamı	3.872	22.018	5.686	1.088	6.070	5.579	-72
Yonca (Tohum)	1.800	81	45	2.300	109	47	35
Yonca (Yeşil ot)	351.535	1.775.112	5.050	359.916	1.774.504	4930	0
Yulaf (Dane)	87.954	20.269	230	89.076	21.602	242	7
Yulaf (Yeşil ot)	4.055	1.801	444	5.910	4.756	805	164

Tablo: Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü Enformasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 9: Konya İli 2020 yılı ve 2021 yılındaki ekilen alanları (da) içinde üretilen tarım ürünlerinin (ton) verimliliğindeki (kg/da) karşılaştırmalı % değişim gösterilmiştir.

Ürün adı	2020			2021			Üretimdeki değişim %
	Ekilen alan (da)	Üretim (Ton)	Verim (kg/da)	Ekilen alan (da)	Üretim (Ton)	Verim (kg/da)	
Acıbakla	1.884	207	110	1.238	114	92	-44,9%
Arpa (Biralık)	699.389	239.086	342	546.162	74.836	137	-68,7%
Arpa (Diğer)	3.154.438	1.027.276	326	3.340.170	768.266	234	-25,2%
Arpa (Yeşil ot)	100	105	1.050	100	60	600	-42,9%
Aspir	13.648	1.812	133	11.224	1.340	123	-26,0%
Ayçiçeği (Cerezlik)	40.701	11.572	284	81.338	23.878	295	106,3%
Ayçiçeği (Yağlık)	668.054	278.546	417	852.400	324.790	381	16,6%
Bezelye	1.250	425	340	2.380	772	324	81,6%
Bezelye (Yeşil ot)	12.614	20.135	1.596	20.658	30.369	1.470	50,8%
Buğday (Diğer)	4.234.024	1.301.497	307	4.021.324	1.098.193	276	-15,6%
Buğday (Durum)	1.968.582	619.203	315	1.779.776	481.646	274	-22,2%
Buğday (Yeşil ot)	200	240	1.200	180	108	600	-55,0%
Burçak (Dane)	60	4	67	60	4	67	0,0%
Burçak (Yeşil ot)	1.029	1.240	1.205	1.050	737	702	-40,6%
Buy (Çemen otu)	690	92	133	1.151	152	132	65,2%
Çavdar	81.143	24.853	306	59.150	5.852	137	-76,5%
Çavdar (Yeşil ot)	3.100	7.750	2.500	3.500	7.000	2.000	-9,7%
Çim Tohumu				3.000	600	200	
Fasulye (Kuru)	185.900	62.408	336	173.988	57.285	329	-8,2%
Fiğ(Adi) (Dane)	7.462	822	110	6.510	394	61	-52,1%
Fiğ(Macar) (Dane)	8.286	812	98	15	1	67	-99,9%
Fiğ(Diğer) (Dane)	100	3	30	7.670	701	91	23266,7%
Fiğ(Adi) (Yeşil ot)	34.738	60.872	1.752	48.952	70.614	1.445	16,0%
Fiğ(Diğer)(Yeşilot)	1.080	1.392	1.289	440	282	641	-79,7%
Fiğ(Macar)(yeşilot)	126.591	222.809	1.760	159.948	260.615	1.629	17,0%
Haşhaş (KapSul)	70.717	4.681	76	78.926	4.938	71	5,5%
Haşhaş(Tohum)	70.717	4.681	76	78.926	4.938	71	5,5%
Hayvan Pancarı	902	6.063	6.722	610	3.891	6.379	-35,8%
İtalyan Çimi	3.091	13.054	4.223	3.688	14.394	3.903	10,3%
Kolza (Kanola)	36.417	16.607	456	56.947	24.780	435	49,2%
Korunga (Tohum)	4.500	247	55	2.700	108	40	-56,3%
Korunga (Yeşil ot)	13.850	19.198	1.386	15.704	21.487	1.368	11,9%
Kuşyemi	32.033	9.955	311	17.477	5.177	296	-48,0%
Lavanta	449	58	129	837	128	153	120,7%
Mercimek(Kırmızı)	40.096	6.120	153	63.872	4.215	66	-31,1%
Mercimek (Yeşil)	93.611	9.764	104	124.875	4.652	37	-52,4%
Mısır (Dane)	1.033.998	1.070.626	1.035	1.241.821	1.261.475	1.016	17,8%
Mısır (Silajlık)	417.091	2.570.984	6.164	418.250	2.560.639	6.130	-0,4%
Nohut	366.721	50.112	137	334.240	34.029	103	-32,1%
Patates (Diğer)	151.807	638.171	4.204	145.496	622.435	4.278	-2,5%
Sorgum (Yeşil ot)	389	1.617	4.157	890	4.110	4.618	154,2%
Soya	290	92	317	410	151	368	64,1%
Sudan Otu Yemlik				20	80	4.000	
Susam	7.579	327	43	10.229	338	37	3,4%
Şekerpancarı	914.750	7.228.473	7.911	768.458	5.734.306	7.462	-20,7%
Tritikale (Yeşil ot)	2.510	4.437	1.768	2.490	3.539	1.421	-20,2%
Tritikale (Dane)	24.392	8.853	363	16.962	4.476	265	-49,4%
Yem Şalgamı	1.088	6.070	5.579	1.242	6.234	5.019	2,7%
Yonca (Tohum)	2.300	109	47	2.610	138	53	26,6%
Yonca (Yeşil ot)	359.916	1.774.504	4.930	413.009	2.100.652	5.086	18,4%
Yulaf (Dane)	89.076	21.602	243	97.953	14.829	152	-31,4%
Yulaf (Yeşil ot)	5.910	4.756	805	5.330	3.786	710	-20,4%

Tablo: Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü Koordinasyon ve Tarımsal Veriler Şube Müdürlüğü Enformasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.

Tablolardaki yıllara göre ekilen alan ve üretilen ürünlerin verimlilik verileri incelendiğinde küresel ısınmanın etkisiyle daha çok iklim yağışlarında yetişen ürünlerin azalması ve sondaj kuyusu ile yeraltı suyunun kullanım alanına yönelik tarım ürünlerinin ekim alanının arttığını görmekteyiz. Bu ürünler; Tablo 8'de gösterilen, acıbakla, tritikale, yonca(tohum), yulaf (yeşil ot) vd. tarım ürünleridir. Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yürütülen “Organik Tarımı Yaygınlaştırma ve Kontrolü Projesi” kapsamında Konya'nın üretiminde organik tarımı yaygınlaştırmak, tüketicilerimize sağlıklı ve güvenilir ürünler sunmak, organik ürünlerin tüketimini

artırmak amacıyla Konya İl Tarım ve Orman Müdürlüğü projeler uygulamıştır. SÜRVEY çalışmaları yapılarak organik ürünlerin güvenilirliğini artırmak amacıyla Bakanlığın finansmanı ile organik ürünlerin izlenmesi, analiz amaçlı numune alınması, etiket kontrolü, eğitim, yayım vb. faaliyetlerine yönelik projeler uygulamaktadır. Bu proje kapsamında Konya İl'inde üretilen organik ürünlerden 2021 yılı itibarı ile 20 adet numune alınarak analizleri yaptırılmıştır. 2021 Projeler ile örtü altı tarımda İTÜ yaygınlaştırılması ve Konya'nın Akşehir ilçesinde 10, Meram ilçesinde 5 üretici olmak üzere domates, biber, patlıcan ve hıyar ürünleri ise İTÜ kapsamında üretimi sağlanacaktır. 23 ilçemizde yürütülen hasat öncesi pestisit denetimi programında ise çilek:15, maydanoz:10, mantar:30, hıyar:6, kiraz:30, havuç:20, domates:10, elma:20, üzüm:11, armut:5, marul:10 fasulye:10 olmak üzere 177 numune alımı planlanmış 197 numune alımı gerçekleşmiştir. Konya Bölüm'ündeki çiftçilerin iyi tarım uygulamalarına yönelik İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Faaliyetlerinin daha etkin denetiminin sağlanması ve kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik "İyi Tarım Uygulamaları ve Organik Tarım Hizmet İçi Eğitim" 13 Aralık 2021 tarihinde Konya İli Tarım ve Orman Müdürlüğü'nde gerçekleştirilmiştir. Eğitime katılan personele konu uzmanları tarafından, 2016/09 Sayılı Organik Tarım Birimlerinin Görev ve Yetkileri Genelgesi, İyi Tarım Uygulamaları Kapsamında İl Müdürlüklerinin Görev ve Sorumluluklarına İlişkin 2015/001 Sayılı Genelge, denetimler ve desteklemeler ile ilgili eğitim verilmiştir (<https://konya.tarimorman.gov.tr>).

SONUÇ

Tarım; insanlığın varoluşundan itibaren dünyadaki yaşam alanının içerisinde yer alan zorunlu ihtiyaçların karşılanması yönünden insanların ve dünyadaki yaşayan bütün canlıların besin ihtiyacını karşılamak için doğal kaynakların gıda üretiminde kullanılmasıdır. Dünya'da ve Türkiye'deki iyi tarım uygulamaları ile tarım sektöründeki üretilen ve halka arz edilen kaliteli, sağlıklı, tarım ve gıda ürünlerinin yetiştirilmesi yönünde çalışmalar yapılmıştır. Küresel ısınmanın ve iklim değişikliğinin bütün dünyada etkisinin gösterdiği ve bilindiği üzere en fazla etkilenen sektör de tarım sektörü olmuştur. Türkiye'de küresel ısınma ve iklim değişikliğini yaşayan ve dünya ülkeleri arasında en fazla etkilenen ülkeler arasındadır. Türkiye'nin Konya İl'i örneğinde iklim yağışları ile yetişen tarım ürünlerinin verimlilik oranlarının azaldığı ve daha çok sondaj kuyusu ile yeraltından çıkarılan tarım ürünlerindeki tarım arazilerinin arttığını görmekteyiz. Bu bağlamda İyi tarım uygulamaları ile sürdürülebilir tarımın Konya İli 'ndeki tarımsal faaliyetler ile üretilen gıda ve tarım ürünlerinin yetiştirilmeleri ile 2019-2020 ve 2020-2021 yıllarına göre tarımsal ürünlerin çeşitliliği ve ekilen ekim alanı, ekim alanı içerisinde üretilen ürün miktarı, verim miktarı(ton) ve iki yılın yüzde değişimi verilmiştir. İldeki üretilen ürünlerin numuneleri toplanarak ve pilot ilçe olarak seçilen Akşehir ve Meram ilçelerindeki üreticilere gerekli eğitim kapsamında iyi tarım uygulamaları ile domates, biber, patlıcan ve hıyar gibi ürünlerin üretilmesi geliştirilmesi amaçlanmıştır. Konya ilindeki Bitkisel Üretimi Geliştirme Projesi kapsamında üretimde kullanılan teknik ve teknolojilerin etkin kullanımı üretilen ürünlerin kalite ve kantiteyi İyi Tarım Uygulamaları ile de artırmak tarımda sürdürülebilirliği ve insan sağlığındaki olumsuz etkileri azaltma yönünde çalışmalar yapılmıştır. Konya'da İyi Tarım Uygulamalarının getirmiş olduğu en olumlu yönlerinden biri de hastalıklı bitkiler ve zararlı canlılar ile mücadele edilerek toprak havzası çok geniş olan ilin yeni ekim ve dikim alanları açılarak üretimde ön plana çıkarmıştır. Konya ilindeki İyi Tarım Uygulamaları'nın yetersizlik nedenlerine bakıldığında ; geleneksel tarım ve hayvancılık uygulamalarının devam etmesi, tarımsal alanlarda ekilip-dikilecek tarım ürünlerinin ölçek ekonomisine bağlı olarak ürün birlikteliğinin olmaması, markalaşma eksikliği, mevcut meraların tahsis amacının değiştirilmesi, üreticinin(çiftçinin) İTÜ bilgisi anlamında gerekli bilgi düzeyine ulaşmamış olması da İTÜ'nun tam olarak etkinliğini azaltmaktadır. Bu bağlamda dünyada olduğu gibi sürdürülebilir tarımda İyi Tarım Uygulamalarının insan sağlığı ve tarım sektörünün geleceği yönünden Türkiye'de ve dünya da önemi daha artmış ve tarımsal ürünlerin daha güvenilir şekilde tüketilmesinde etkisinin kaçınılmaz olduğu görülmüştür. Entegre ile mücadele yöntemi iyi tarım uygulamalarından organik tarımsal ürünlerin üreticilere gerekli koşullar ve pilot uygulamalar kapsamında insan sağlığına en zararlı ürünleri yetiştirmeleri için bütün dünyada ve Türkiye'de iyi tarım uygulamalarının önemi daha da etkili olduğu ortaya çıkacaktır.

KAYNAKÇA

1. Davran MK 2007. Türkiye'de Kalkınma Sürecinde Kırsal Çevre Sorunları ve Toplumsal Bilinç Düzeyi. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi, 10 (2): 37-52.
2. Tutar, E., Kutluay Tutar, F. & Tok, A. (2020). "Geleneksel Üretim Yönteminden İyi Tarım Uygulamalarına Geçiş: Türkiye Örneği", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 6(32): 834

3. Sustainable Agriculture: Assessing Australia's Recent Performance (1998). A report to the Standing Committee on Agriculture and Resource Management of the National Collaborative Project on Indicators for Sustainable Agriculture
4. www.kalkinma.gov.tr Eriřim tarihi: 09.05.2022
5. www.resmigazete.gov.tr Eriřim tarihi: 09.05.2022
6. www.tarimorman.gov.tr,Eriřim Tarihi:15.05.2022
7. <https://konya.tarimorman.gov.tr> Eriřim Tarihi:15.05.2022
8. www.tarnet.com.tr, Eriřim Tarihi:17.05.2022
9. belgelendirme.ctr.com.tr Eriřim Tarihi:20.05.2022
10. kadimder.com.tr ,Eriřim Tarihi: 20.05.2022
11. www.tarimdunyasi.net,Eriřim Tarihi: 23.05.2022
12. ziraatyapma.blogspot, Eriřim Tarihi: 23.05.2022.
13. konya.tarimorman.gov.tr,Eriřim Tarih: 24.05.2022